

Адміністративне право і процес

УДК 342.721:364.65-056.26(477)

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.20315391>

**Сучасний стан правового регулювання реабілітації осіб з інвалідністю в
Україні**

Димитрієв Володимир Валеріанович,

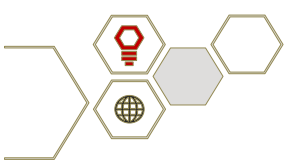
кандидат наук з державного управління, адвокат, Адвокатське Бюро

Димитрієва, м. Київ, Україна

<https://orcid.org/0009-0000-7727-4649>

Прийнято: 22.04.2026 | Опубліковано: 30.04.2026

Анотація: Стаття присвячена дослідженню сучасного стану правового регулювання реабілітації осіб з інвалідністю в Україні з урахуванням оновлення законодавства, трансформації системи оцінювання повсякденного функціонування особи, воєнних викликів та зростання потреби у реабілітаційній допомозі й допоміжних засобах реабілітації. Методологічну основу дослідження становлять загальнонаукові та спеціально-юридичні методи, зокрема системний, формально-юридичний, порівняльно-правовий, аналітичний та метод узагальнення. Їх застосування дало змогу розглянути реабілітацію як комплексний адміністративно-правовий механізм, що поєднує медичні, соціальні, психологічні, професійні та організаційні заходи. Встановлено, що правове регулювання цієї сфери формується на основі законодавства про соціальний захист, охорону здоров'я, реабілітацію у сфері охорони здоров'я, державні фінансові гарантії медичного обслуговування населення та підзаконних актів щодо забезпечення допоміжними засобами реабілітації. Обґрунтовано, що реабілітація не може розглядатися лише як

окремий вид медичної чи соціальної допомоги, оскільки вона спрямована на відновлення або компенсацію порушених функцій, забезпечення самостійності людини, її соціальної інтеграції та гідної якості життя. Окрему увагу приділено реформі оцінювання повсякденного функціонування особи, яка має потенціал для переходу від формального встановлення інвалідності до індивідуалізованого визначення потреб людини. Доведено, що подальше вдосконалення законодавства має бути спрямоване на усунення нормативної фрагментарності, узгодження медичних і соціальних механізмів, спрощення адміністративних процедур, розвиток електронної взаємодії між уповноваженими суб'єктами та посилення гарантій доступності реабілітаційної допомоги в умовах воєнного і післявоєнного відновлення України.

Ключові слова: соціальний захист, реабілітаційна допомога, медична допомога, адміністративна процедура, публічне адміністрування, воєнний стан.

Current State of Legal Regulation of Rehabilitation of Persons with Disabilities in Ukraine

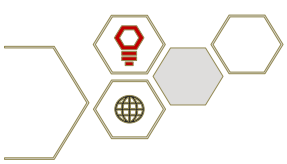
Volodymyr Dymytriiev,

PhD in Public Administration, Attorney,

Law Office Dymytriieva, Kyiv, Ukraine

<https://orcid.org/0009-0000-7727-4649>

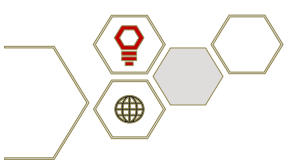
Abstract: The article is devoted to the study of the current state of legal regulation of rehabilitation of persons with disabilities in Ukraine, taking into account legislative updates, the transformation of the system for assessing a person's everyday functioning, wartime challenges, and the growing need for rehabilitation care and assistive rehabilitation devices. The methodological basis of the study

consists of general scientific and special legal methods, including the systemic, formal legal, comparative legal, analytical, and generalization methods. Their application made it possible to consider rehabilitation as a comprehensive administrative and legal mechanism combining medical, social, psychological, professional, and organizational measures. It is established that the legal regulation of this area is formed on the basis of legislation on social protection, healthcare, rehabilitation in the field of healthcare, state financial guarantees of medical services, and subordinate regulatory acts concerning the provision of assistive rehabilitation devices. It is substantiated that rehabilitation cannot be regarded merely as a separate type of medical or social assistance, since it is aimed at restoring or compensating for impaired functions, ensuring a person's independence, social integration, and a dignified quality of life. Particular attention is paid to the reform of the assessment of a person's everyday functioning, which has the potential to shift from the formal determination of disability to an individualized identification of a person's needs. It is proved that further improvement of legislation should be aimed at eliminating regulatory fragmentation, harmonizing medical and social mechanisms, simplifying administrative procedures, developing electronic interaction between authorized entities, and strengthening guarantees of access to rehabilitation care in the context of Ukraine's wartime and post-war recovery.

Keywords: social protection, rehabilitation care, medical care, administrative procedure, public administration, martial law.

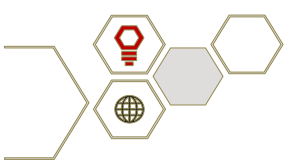
Постановка проблеми. Реабілітація осіб з інвалідністю є одним із ключових напрямів державної соціальної політики та публічного адміністрування у сфері охорони здоров'я, соціального захисту і забезпечення рівності прав людини. Її правове регулювання в Україні формується на перетині норм законодавства про охорону здоров'я, соціальний захист осіб з інвалідністю, реабілітацію у сфері охорони здоров'я, забезпечення допоміжними засобами реабілітації, державні фінансові гарантії медичного

обслуговування населення та спеціальних підзаконних актів, які визначають порядок оцінювання повсякденного функціонування особи, надання реабілітаційної допомоги, протезування, ортезування та інших реабілітаційних заходів [1–5].

Актуальність цієї проблематики істотно посилюється в умовах воєнного стану. Збройна агресія проти України спричинила зростання кількості осіб, які мають стійкі порушення функцій організму, потребують медичної, фізичної, психологічної, професійної та соціальної реабілітації, а також допоміжних засобів реабілітації. За офіційними даними, лише у 2025 році понад 435 тис. українців і українок пройшли безоплатну реабілітацію в межах Програми медичних гарантій, що свідчить про значне практичне навантаження на реабілітаційну інфраструктуру держави [6]. Водночас у першому кварталі 2025 року 27 тис. українців отримали понад 90 тис. допоміжних засобів реабілітації, на що було спрямовано більш як 1 млрд грн бюджетних коштів [7]. Ці показники підтверджують, що реабілітація осіб з інвалідністю вже не може розглядатися як окремий соціальний сервіс, а має оцінюватися як комплексний публічно-правовий механізм відновлення функціонування людини, її соціальної інтеграції та реалізації права на гідне життя.

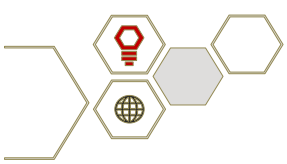
Водночас сучасний стан правового регулювання реабілітації осіб з інвалідністю в Україні характеризується певною фрагментарністю. З одного боку, на законодавчому рівні діють спеціальні акти, які закріплюють права осіб з інвалідністю, засади їх реабілітації, соціального захисту та отримання реабілітаційної допомоги [1–3]. З іншого – відповідні правовідносини регулюються значною кількістю підзаконних нормативно-правових актів, адміністративних процедур, порядків, переліків і програм, що ускладнює їх узгоджене застосування. Додаткового значення набуває реформа оцінювання повсякденного функціонування особи, яка з 2025 року замінила попередню систему медико-соціальної експертизи та потребує наукового осмислення з позицій адміністративного права [5].

Отже, наукова проблема полягає у необхідності аналізу сучасного стану правового регулювання реабілітації осіб з інвалідністю в Україні з урахуванням воєнних викликів, оновлення процедур оцінювання функціонування особи, розвитку реабілітаційної допомоги у сфері охорони здоров'я та зростання потреби у допоміжних засобах реабілітації. Такий аналіз має важливе значення для виявлення прогалин чинного законодавства, удосконалення адміністративно-правових механізмів забезпечення реабілітації та підвищення ефективності державної політики у сфері захисту прав осіб з інвалідністю.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика правового регулювання реабілітації осіб з інвалідністю в Україні перебуває у полі зору представників адміністративного, медичного, соціального та конституційного права. У наукових працях останніх років досліджуються питання права на реабілітацію, доступності реабілітаційної допомоги, адміністративно-правового забезпечення реабілітації військовослужбовців, медико-психологічної реабілітації, а також організаційно-правових механізмів реалізації державної політики у сфері охорони здоров'я.

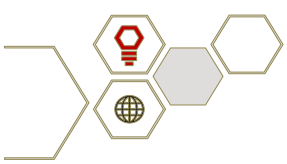
Безпосередньо правовому регулюванню реабілітації осіб з інвалідністю присвячено працю Г. Є. Болдарь, в якій проаналізовано основні закони та підзаконні нормативно-правові акти, що визначають засади реабілітації осіб з інвалідністю в Україні, а також узагальнено види реабілітації [8]. Теоретико-правові засади права на реабілітацію осіб з інвалідністю розкрито у статті Ю. В. Костюк. Вчена обґрунтовує необхідність розглядати право на реабілітацію як важливий елемент системи прав осіб з інвалідністю, пов'язаний із відновленням або компенсацією порушених функцій, соціальною інтеграцією та забезпеченням гідної якості життя [9]. А. О. Дутко досліджує правове регулювання реабілітації у сфері охорони здоров'я та звертає увагу на значення Закону України «Про реабілітацію у сфері охорони здоров'я» для формування сучасної моделі реабілітаційної допомоги [10].

Окремий напрям становлять дослідження, присвячені реабілітації в умовах воєнного стану. Йдеться про праці вітчизняних науковців, присвячені: аналізу правових гарантії доступності медичної та реабілітаційної допомоги в умовах особливого правового режиму та необхідності забезпечення реального доступу особи до медичних та реабілітаційних послуг навіть за умов руйнування інфраструктури, воєнних ризиків і зростання навантаження на систему охорони здоров'я [11]; адміністративно-правовому забезпеченню реабілітації військовослужбовців як складової соціального захисту [12]; розгляду реабілітації як комплексного напрямку державної політики, що поєднує медичні, психологічні, соціальні й адміністративно-правові механізми [13] тощо.

Отже, аналіз наукових джерел свідчить, що в українській юридичній літературі вже сформовано підґрунтя для дослідження права на реабілітацію, доступності медичної та реабілітаційної допомоги, соціального захисту осіб з інвалідністю, реабілітації військовослужбовців і медико-психологічної підтримки.

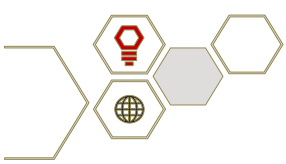
Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Попри наявність значної кількості нормативно-правових актів і наукових праць, присвячених реабілітації, соціальному захисту осіб з інвалідністю та забезпеченню права на охорону здоров'я, сучасний стан правового регулювання реабілітації осіб з інвалідністю в Україні залишається недостатньо дослідженим. У науковій літературі переважно аналізуються окремі аспекти цієї проблематики: право на реабілітацію, доступність реабілітаційної допомоги, реабілітація військовослужбовців, медико-психологічна підтримка або загальні гарантії охорони здоров'я [8–12]. Водночас комплексне адміністративно-правове осмислення чинної моделі реабілітації осіб з інвалідністю з урахуванням останніх законодавчих змін, воєнних викликів і практичних потреб залишається недостатнім.

Невирішеним залишається питання узгодженості між законодавством про реабілітацію осіб з інвалідністю, реабілітацію у сфері охорони здоров'я, соціальний захист осіб з інвалідністю, державні фінансові гарантії медичного обслуговування населення та підзаконними нормативно-правовими актами, якими визначено порядок забезпечення допоміжними засобами реабілітації, оцінювання повсякденного функціонування особи та надання реабілітаційної допомоги. Така багаторівневість нормативного регулювання є об'єктивною, оскільки реабілітація охоплює медичні, соціальні, психологічні, професійні та організаційні заходи. Водночас за відсутності належної міжгалузевої узгодженості вона може ускладнювати практичну реалізацію прав осіб з інвалідністю.

Окремої уваги потребує правова оцінка нової моделі оцінювання повсякденного функціонування особи, яка замінила попередню систему медико-соціальної експертизи. Ця реформа має важливе значення для визначення індивідуальних потреб особи, доступу до реабілітаційної допомоги, соціальних виплат, допоміжних засобів реабілітації та інших гарантій. Водночас потребують подальшого дослідження адміністративні процедури прийняття відповідних рішень, гарантії їх об'єктивності, прозорості, оскарження та захисту прав особи у разі порушення встановленого порядку [5].

Недостатньо розкритими залишаються також питання забезпечення осіб з інвалідністю допоміжними засобами реабілітації, зокрема протезами, ортезами, кріслами колісними, засобами пересування, комунікації та догляду. В умовах війни це питання набуває особливої актуальності, оскільки збільшується кількість осіб, які потребують таких засобів унаслідок поранень, травм, мінно-вибухових уражень та інших наслідків бойових дій. Тому важливо дослідити не лише формальне закріплення права на такі засоби, а й ефективність адміністративного механізму їх призначення, фінансування, виготовлення, постачання та контролю якості.

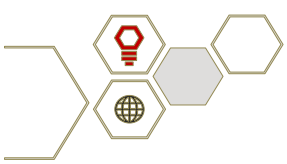

Причиною недостатньої розробленості цих питань є те, що реабілітація осіб з інвалідністю тривалий час розглядалася переважно як складова соціального захисту або медичної допомоги. Натомість сучасні умови вимагають ширшого підходу, за якого реабілітація має аналізуватися як комплексний адміністративно-правовий механізм, що поєднує медичні, соціальні, психологічні, професійні, освітні та організаційні заходи. Саме такий підхід дає змогу оцінити не лише зміст прав особи з інвалідністю, а й реальну спроможність держави забезпечити їх практичну реалізацію.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою статті є визначення сучасного стану правового регулювання реабілітації осіб з інвалідністю в Україні, з'ясування основних нормативних, організаційних та адміністративно-правових проблем у цій сфері, а також обґрунтування напрямів удосконалення законодавства з урахуванням воєнних викликів, реформування системи оцінювання повсякденного функціонування особи та зростання потреби у реабілітаційній допомозі й допоміжних засобах реабілітації.

Для досягнення поставленої мети необхідно вирішити такі завдання: охарактеризувати нормативно-правову основу реабілітації осіб з інвалідністю в Україні; визначити співвідношення законодавства про реабілітацію осіб з інвалідністю, реабілітацію у сфері охорони здоров'я та соціальний захист осіб з інвалідністю; проаналізувати правове значення нової моделі оцінювання повсякденного функціонування особи; з'ясувати особливості адміністративно-правового механізму забезпечення осіб з інвалідністю реабілітаційною допомогою та допоміжними засобами реабілітації; визначити основні проблеми реалізації відповідних прав в умовах воєнного стану; сформулювати пропозиції щодо підвищення ефективності правового регулювання реабілітації осіб з інвалідністю в Україні.

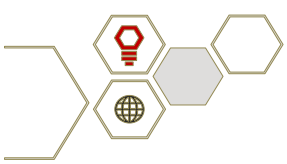
Виклад основного матеріалу дослідження. Сучасне правове регулювання реабілітації осіб з інвалідністю в Україні має комплексний

характер і формується на перетині конституційних, міжнародно-правових, адміністративно-правових, медико-правових і соціально-захисних норм. Його вихідною основою є положення Конституції України, відповідно до яких людина, її життя і здоров'я, честь і гідність визнаються найвищою соціальною цінністю, а держава зобов'язана забезпечувати соціальний захист осіб, які цього потребують [14]. У міжнародно-правовому вимірі важливе значення має Конвенція Організації Об'єднаних Націй про права осіб з інвалідністю, яка орієнтує держави на забезпечення повної участі осіб з інвалідністю у суспільному житті, їх незалежності, доступності середовища, реабілітації, абілітації та недискримінації [15].

У національному законодавстві базове значення має Закон України «Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні», який закріплює загальні гарантії реалізації особами з інвалідністю прав і свобод без дискримінації за ознакою інвалідності [2]. Водночас спеціальним актом у цій сфері є Закон України «Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні», який визначає правові, економічні, соціальні та організаційні засади створення умов для усунення або компенсації обмежень життєдіяльності осіб з інвалідністю, їх соціальної адаптації та інтеграції [1]. Саме цей закон формує загальну модель реабілітації, визначає систему реабілітаційних заходів, суб'єктів реабілітації, індивідуальну програму реабілітації та основні напрями забезпечення осіб з інвалідністю необхідними послугами й засобами.

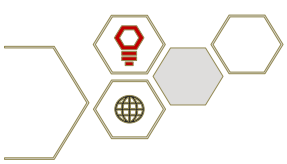
Окремий нормативний блок становить Закон України «Про реабілітацію у сфері охорони здоров'я», який запровадив сучасне розуміння реабілітаційної допомоги як діяльності, спрямованої на оптимізацію функціонування особи, яка має або може мати обмеження повсякденного функціонування [3]. Його значення полягає в тому, що реабілітація розглядається не лише як соціальна підтримка після встановлення інвалідності, а як складова системи охорони здоров'я, що має надаватися на різних етапах медичної допомоги. Такий підхід відповідає сучасній міжнародній моделі, за якою реабілітація спрямована не

лише на лікування наслідків травми чи захворювання, а й на відновлення максимально можливої самостійності людини.

З адміністративно-правової точки зору сучасна модель реабілітації осіб з інвалідністю в Україні охоплює кілька взаємопов'язаних елементів: нормативне визначення прав особи; встановлення або підтвердження інвалідності чи обмежень повсякденного функціонування; формування індивідуальної програми реабілітації; надання реабілітаційної допомоги у сфері охорони здоров'я; забезпечення допоміжними засобами реабілітації; фінансування відповідних послуг; контроль за якістю та доступністю допомоги. Кожен із цих елементів має власне нормативне регулювання, однак їх практична ефективність залежить від узгодженості дій органів публічної адміністрації, закладів охорони здоров'я, соціальних служб, експертних команд, Фонду соціального захисту осіб з інвалідністю та інших суб'єктів.

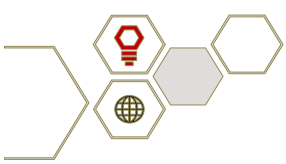
Важливою зміною останніх років стало запровадження оцінювання повсякденного функціонування особи. Постановою Кабінету Міністрів України від 15.11.2024 № 1338 затверджено нову модель такого оцінювання, яка з 01.01.2025 фактично замінила для повнолітніх осіб попередній порядок проведення медико-соціальної експертизи та передбачила прийняття відповідних рішень експертними командами з оцінювання повсякденного функціонування особи [5]. Її адміністративно-правове значення полягає в тому, що оцінювання має бути спрямоване не лише на встановлення інвалідності, а й на визначення реальних потреб особи у реабілітаційній допомозі, соціальній підтримці, допоміжних засобах реабілітації, адаптації середовища та інших заходах, необхідних для забезпечення її повсякденного функціонування. Водночас ця реформа потребує подальшого моніторингу, оскільки її ефективність залежить від прозорості процедур, єдності практики експертних команд, належного функціонування електронної системи та доступності механізмів оскарження прийнятих рішень.

Окреме місце у правовому регулюванні займає забезпечення осіб з інвалідністю допоміжними засобами реабілітації. Відповідний порядок визначено постановою Кабінету Міністрів України від 05.04.2012 № 321, яка регулює механізм безоплатного забезпечення осіб з інвалідністю, дітей з інвалідністю та інших окремих категорій населення допоміжними засобами реабілітації, а також виплати компенсації за самостійно придбані засоби [16]. До таких засобів належать протезно-ортопедичні вироби, крісла колісні, засоби пересування, засоби для самообслуговування, догляду, орієнтування, спілкування та інші засоби, необхідні для повсякденного функціонування особи [17]. З погляду адміністративного права це не лише соціальна послуга, а процедура реалізації суб'єктивного права особи, яка повинна бути доступною, прозорою, своєчасною і такою, що не створює надмірного адміністративного навантаження для заявника.

Емпіричні дані підтверджують масштабність цієї сфери. За інформацією Міністерства охорони здоров'я України у 2025 році понад 435 тис. українців і українок пройшли безоплатну реабілітацію в межах Програми медичних гарантій [18]. За даними Міністерства соціальної політики України у першому кварталі 2025 року 27 тис. українців отримали понад 90 тис. допоміжних засобів реабілітації, на що держава спрямувала більш як 1 млрд грн [19]. Ці показники свідчать, що реабілітація осіб з інвалідністю в Україні є не другорядним соціальним напрямом, а масштабним публічно-правовим механізмом, який охоплює значну кількість осіб, бюджетні ресурси, медичну інфраструктуру та адміністративні процедури.

Водночас сучасний стан правового регулювання не можна оцінювати як повністю завершений. По-перше, зберігається проблема нормативної неврегульованості. Реабілітація осіб з інвалідністю регулюється кількома законами та значною кількістю підзаконних актів, що ускладнює їх системне застосування. По-друге, не завжди чітко розмежовано медичну, соціальну, психологічну, професійну та інші складові реабілітації. По-третє, нова модель

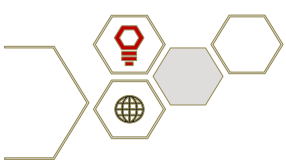

оцінювання повсякденного функціонування особи потребує належного практичного впровадження, зокрема в частині однаковості адміністративної практики, доступу до інформації, електронної взаємодії між суб'єктами та захисту прав особи у разі незгоди з прийнятим рішенням.

Особливої актуальності ці проблеми набувають в умовах воєнного стану. Збільшення кількості осіб, які отримали поранення, травми, ампутації, мінно-вибухові ураження, психологічні травми або інші стійкі порушення функцій організму, об'єктивно підвищує навантаження на систему реабілітаційної допомоги. За таких умов адміністративно-правовий механізм має забезпечувати не лише формальне існування відповідних гарантій, а й реальну можливість особи отримати послугу або засіб реабілітації без надмірної бюрократизації, тривалого очікування чи територіальної нерівності доступу.

Окремим проблемним аспектом є взаємодія медичної та соціальної складових реабілітації. Реабілітаційна допомога у сфері охорони здоров'я, яка фінансується в межах Програми медичних гарантій, і забезпечення допоміжними засобами реабілітації, що належить до сфери соціального захисту, мають різних адміністраторів, різні процедури та різні інформаційні системи. Така модель може бути ефективною лише за умови належної координації. Якщо ж взаємодія між суб'єктами є недостатньою, особа з інвалідністю змушена самотійно долати складну систему звернень, документів, направлень і підтверджень, що суперечить принципу доступності публічних послуг.

З огляду на це доцільним є подальше вдосконалення правового регулювання у кількох напрямках. По-перше, необхідно посилити узгодженість між законодавством про реабілітацію осіб з інвалідністю, реабілітацію у сфері охорони здоров'я та соціальний захист. По-друге, варто забезпечити чітке нормативне визначення адміністративних процедур щодо оцінювання повсякденного функціонування особи, формування індивідуальної програми

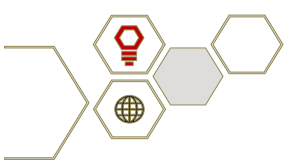

реабілітації та забезпечення допоміжними засобами. По-третє, важливо розвивати електронну взаємодію між закладами охорони здоров'я, експертними командами, соціальними органами та Фондом соціального захисту осіб з інвалідністю. По-четверте, потрібно посилити контроль за якістю реабілітаційних послуг і допоміжних засобів реабілітації, адже йдеться не лише про витрачання бюджетних коштів, а про реальну здатність людини відновити або компенсувати втрачені функції.

Отже, сучасний стан правового регулювання реабілітації осіб з інвалідністю в Україні свідчить про перехід від переважно соціально-компенсаційної моделі до нової системи, в якій реабілітація поєднує медичну допомогу, соціальний захист, адміністративні процедури, цифрові інструменти та індивідуальне оцінювання потреб особи. Водночас ефективність цієї системи залежить від того, наскільки держава зможе забезпечити узгодженість нормативного регулювання, доступність процедур, належне фінансування, якість реабілітаційних послуг і реальний захист прав осіб з інвалідністю.

Висновки. Проведене дослідження дає підстави зробити висновок, що правове регулювання реабілітації осіб з інвалідністю в Україні перебуває на етапі активного оновлення та інституційної трансформації. Його сучасна модель формується на основі поєднання законодавства про соціальний захист осіб з інвалідністю, реабілітацію осіб з інвалідністю, реабілітацію у сфері охорони здоров'я, державні фінансові гарантії медичного обслуговування населення, забезпечення допоміжними засобами реабілітації та процедур оцінювання повсякденного функціонування особи.

Встановлено, що реабілітація осіб з інвалідністю не може розглядатися лише як окремий вид медичної або соціальної допомоги. За своїм змістом вона є комплексним адміністративно-правовим механізмом, спрямованим на відновлення або компенсацію порушених функцій організму, забезпечення максимально можливої самостійності особи, її соціальної інтеграції,

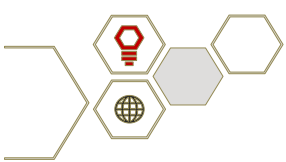

професійної адаптації та реалізації права на гідне життя. Саме тому ефективність реабілітації залежить не лише від наявності відповідних послуг, а й від узгодженості нормативного регулювання, доступності адміністративних процедур, належного фінансування та взаємодії між медичною і соціальною складовими державної політики.

Обґрунтовано, що одним із ключових напрямів оновлення цієї сфери є запровадження оцінювання повсякденного функціонування особи. Така модель має потенціал для переходу від формального встановлення інвалідності до більш індивідуалізованого визначення потреб людини у реабілітаційній допомозі, соціальній підтримці, допоміжних засобах реабілітації та інших гарантіях. Водночас її ефективність залежить від прозорості процедур, єдності адміністративної практики, цифровізації процесів, доступності інформації для заявників та наявності дієвих механізмів оскарження прийнятих рішень.

Визначено, що в умовах воєнного стану значення реабілітації осіб з інвалідністю істотно зросло. Збільшення кількості осіб, які потребують медичної, фізичної, психологічної, соціальної та професійної реабілітації, а також допоміжних засобів реабілітації, об'єктивно посилює навантаження на систему охорони здоров'я та соціального захисту. За таких умов держава має забезпечити не лише нормативне закріплення відповідних прав, а й реальну можливість їх практичної реалізації незалежно від місця проживання особи, її матеріального становища, виду порушення функціонування чи причини набуття інвалідності.

Встановлено, що сучасний стан правового регулювання реабілітації осіб з інвалідністю має такі проблеми: фрагментарність нормативної бази, недостатня узгодженість між медичними та соціальними механізмами реабілітації, складність окремих адміністративних процедур, ризики нерівного територіального доступу до реабілітаційних послуг, потреба у посиленні

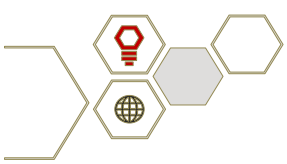
контролю за якістю допоміжних засобів реабілітації та необхідність удосконалення електронної взаємодії між уповноваженими суб'єктами.

З метою підвищення ефективності правового регулювання доцільно забезпечити подальшу систематизацію законодавства у сфері реабілітації, чіткіше розмежувати повноваження суб'єктів, відповідальних за медичну, соціальну, психологічну та професійну реабілітацію, удосконалити процедури оцінювання повсякденного функціонування особи, спростити механізм забезпечення допоміжними засобами реабілітації, а також посилити гарантії доступності реабілітаційної допомоги в умовах воєнного і післявоєнного відновлення України.

Отже, сучасний стан правового регулювання реабілітації осіб з інвалідністю в Україні свідчить про поступовий перехід до більш комплексної, людиноцентричної та функціонально орієнтованої моделі. Подальші наукові дослідження доцільно спрямувати на поглиблений аналіз адміністративних процедур у сфері реабілітації, правового статусу суб'єктів, які забезпечують реабілітаційну допомогу, механізмів фінансування, контролю якості реабілітаційних послуг та захисту прав осіб з інвалідністю у разі неналежного виконання державою своїх позитивних зобов'язань.

Список використаних джерел

1. Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні : Закон України від 06.10.2005 № 2961-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2961-15>
2. Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні : Закон України від 21.03.1991 № 875-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/875-12#Text>
3. Про реабілітацію у сфері охорони здоров'я : Закон України від 03.12.2020 № 1053-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/1053-20>

4. Основи законодавства України про охорону здоров'я : Закон України від 19.11.1992 № 2801-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2801-12#Text>

5. Деякі питання запровадження оцінювання повсякденного функціонування особи : постанова КМУ від 15.11.2024 № 1338. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1338-2024-%D0%BF#Text>

6. Понад 435 тисяч українців та українок пройшли цьогоріч реабілітацію в межах Програми медичних гарантій: підсумки 2025 року. МОЗ України. 23.12.2025. URL: <https://moz.gov.ua/uk/ponad-435-tisyach-ukrayinciv-ta-ukrayinok-projshli-cogorich-reabilitaciyu-v-mezhah-programi-medichnih-garantij-pidsumki-2025-roku>

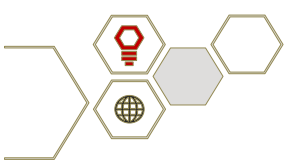
7. Мінсоцполітики: у 2025 році вже видано понад 90 тисяч засобів реабілітації на суму більш як 1 мільярд гривень. КМУ. 28.04.2025. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/minsotspolityky-u-2025-rotsi-vzhe-vydano-ponad-90-tysiach-zasobiv-reabilitatsii-na-sumu-bilsh-iak-1-miliard-hryven>

8. Болдарь Г. Є. Аналіз правового регулювання реабілітації осіб з інвалідністю в Україні. Сучасні тенденції, спрямовані на збереження здоров'я людини : матер. наук.-практ. інтернет-конф. Харків : НФУ, 2024. С. 18–20.

9. Костюк Ю. Право на реабілітацію осіб з інвалідністю: теоретико-правовий аналіз. Вісник кримінального судочинства. 2024. № 1–2. С. 212–221.

10. Дутко А. О. Правове регулювання реабілітації в сфері охорони здоров'я. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право. 2024. Вип. 84, ч. 1. С. 236–240. DOI: <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2024.84.1.40>

11. Батрин О. В., Теремецький В. І., Івахненко О. А. Правові гарантії доступності медичної та реабілітаційної допомоги в період дії воєнного стану. Ірпінський юридичний часопис. 2024. Вип. 2(15). С. 46–58. DOI: [https://doi.org/10.33244/2617-4154-2\(15\)-2024-46-58](https://doi.org/10.33244/2617-4154-2(15)-2024-46-58)

12. Новиков О. В., Теремецький В. І. Адміністративно-правове забезпечення реабілітації військовослужбовців як складової соціального захисту в Україні. Журнал східноєвропейського права. 2024. № 126. С. 92–100. DOI: <https://doi.org/10.71404/2409-6415.126.10>

13. Теремецький В. І., Івахненко О. А., Новиков О. В. Правові засади медико-психологічної реабілітації військовослужбовців. Журнал східноєвропейського права. 2024. № 127. С. 65–74. DOI: <https://doi.org/10.71404/2409-6415.127.07>

14. Конституція України : Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text>

15. Конвенція про права осіб з інвалідністю : Конвенція ООН від 13.12.2006. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_g71#Text

16. Про затвердження Порядку забезпечення допоміжними засобами реабілітації осіб з інвалідністю, дітей з інвалідністю та інших окремих категорій населення і виплати грошової компенсації вартості за самостійно придбані такі засоби, їх переліку : постанова КМУ від 05.04.2012 № 321. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/321-2012-%D0%BF#Text>

17. Допоміжні засоби реабілітації. Мінсоцполітики : офіц. сайт. 2026. URL: <https://www.msp.gov.ua/otrymuvacham-soc-pidtrymky/pro-sotsialnu-pidtrymku/dzr>

18. Понад 435 тисяч українців та українок пройшли цьогоріч реабілітацію в межах Програми медичних гарантій: підсумки 2025 року. МОЗ України : офіц. сайт. 23.12.2025. URL: <https://moz.gov.ua/uk/ponad-435-tisyach-ukrayinciv-ta-ukrayinok-projshli-cogorich-reabilitaciyu-v-mezhah-programi-medichnih-garantij-pidsumki-2025-roku>

19. У 2025 році вже видано понад 90 тисяч засобів реабілітації на суму більш як 1 мільярд гривень. Мінсоцполітики : офіц. сайт. 28.04.2025. URL: <https://www.msp.gov.ua/press-center/news/u-2025-rotsi-vzhe-vydano-ponad-90-tysyach-zasobiv-reabilitatsiyi-na-sumu-bilsh-yak-1-milyard-hryven>